

Raftul
Denisei

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

PAOLO GIORDANO

Corpul uman

Traducere din italiană de
VLAD RUSSO

HUMANITAS
fiction

Redactor: Patricia Rădulescu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Iuliana Glăvan
DTP: Emilia Ionașcu, Carmen Petrescu

Tipărit la Artprint

PAOLO GIORDANO
IL CORPO UMANO
© 2012 Arnoldo Mondadori Editore S.p.A., Milano
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2014, pentru prezenta ediție românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GIORDANO, PAOLO
Corpul uman / Paolo Giordano; trad.: Vlad Russo. –
București: Humanitas Fiction, 2014
ISBN 978-973-689-790-0
I. Russo, Vlad (trad.)
821.131.1-31=135.1

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382 / 0723 684 194

Tumultuoșilor ani de la Stână

„Și chiar dacă ni s-ar da înapoi
acest peisaj al tinereții noastre,
n-am mai ști ce să facem cu el.“

ERICH MARIA REMARQUE
Nimic nou pe frontul de vest

În anii care au urmat misiunii, fiecare s-a străduit să-și facă viața de nerecunoscut, pentru ca amintirea celeilalte, a existenței dinainte, să-i apară într-o lumină falsă, artificială, și ca să se convingă că nimic din tot ce se întâmplase nu fusese adevărat, sau măcar că nu li se întâmplase lor.

Chiar și locotenentul Egitto a făcut tot ce-a putut ca să uite. S-a mutat în alt oraș, în alt regiment, și-a lăsat barba să crească, și-a schimbat regimul alimentar, a rezolvat câteva vechi conflicte personale, învățând să lase deoparte altele care nu-l priveau – o deosebire de care înainte habar n-avea. Nu-i e clar dacă transformarea asta ascultă de un plan anume sau dacă e rodul întâmplării, și nici nu-i pasă. Esențial pentru el a fost, încă de la început, să sape o tranșee între prezent și trecut: un refugiu pe care nici amintirea să nu-l poată cotropi.

Și totuși, din lista lucrurilor de care a reușit să scape lipsește tocmai acela care-i amintește cel mai puternic de zilele petrecute în vale: la treisprezece luni de la epilogul misiunii, Egitto poartă încă uniforma de ofițer. Două decorații i se lăfăie pe piept, chiar în dreptul inimii. De câteva ori l-a bântuit ideea de a se refugia în rândul civililor, dar uniforma militară i s-a lipit de trup centimetru cu centimetru, sudoarea a decolorat stofa, colorându-i pielea pe dedesubt. Dacă s-ar dezbrăca acum, e sigur de asta, și-ar da jos și epiderma, iar el, care se simte prost chiar și când e pur și simplu gol, ar fi mai expus decât ar putea îndura. Și, la urma urmei, de ce-ar face-o? Un soldat nu încetează niciodată să fie soldat. La

treizeci și unu de ani, locotenentul s-a obișnuit cu ideea că uniforma e un accident inevitabil, o boală cronică a destinului, evidentă, dar nedureroasă. Contradicția cea mai semnificativă a vieții sale a devenit în cele din urmă singurul element de continuitate.

E o dimineață limpede de început de aprilie, pielea întinsă a cizmelor purtate de militari la paradă lucește la fiecare pas. Egitto încă nu s-a obișnuit cu transparența plină de promisiuni pe care cerul din Belluno o revarsă în asemenea zile. Vântul care suflă dinspre Alpi aduce cu el frigul ghețarilor, dar, când se potolește și nu mai chinuie drapelele, îți dai seama că temperatura e neobișnuit de mare pentru acest anotimp. În cazarmă s-a discutat îndelung dacă să se pună fularul sau nu, până la urmă s-a hotărât că nu, și ordinul a răsunat pe coridoare și etaje. Civilii, în schimb, sunt nehotărâți, nu știu ce să facă cu canadienele: să le pună pe umeri sau să le țină pe braț.

Egitto își scoate pălăria de vânător de munte și își trece degetele prin părul transpirat. În stânga lui, în picioare, colonelul Ballesio se întoarce și-i spune:

— Ce mizerie, locotenent! Scutură-ți haina. Iar e plină de scârboșenia aia.

Apoi, ca și cum locotenentul n-ar fi în stare s-o facă singur, îl scutură pe spate cu mâna, bombănind: „Ce porcărie!"

Se ordonă pe loc repaus, și cine găsește un loc de stat pe taluz, ca ei, se așază. Egitto poate în fine să-și ruleze ciorapii pe glezne. Mâncărimea se calmează, dar numai pentru câteva clipe.

— Auzi ce-am pățit acum câteva zile, începe din senin Ballesio. Fiică-mea cea mică a început să mărșăluiască prin salon, spunându-mi: „Uite, tăticule, uită-te la mine, și eu sunt colonel". Se împopoțonase cu șorțul de școală și cu o beretă. Și știi ce-am făcut?

— Nu, domnule.

— I-am dat o mamă de bătaie. Vorbesc serios. Pe urmă am urlat că nu mai vreau s-o văd maimuțărindu-se de-a soldații. Și că oricum nimeni n-o s-o ia în armată fiindcă are platfus. A început să plângă, mititica. Nici nu știam să-i spun de ce m-am enervat

în așa hal. Dar îmi ieșisem din fire, crede-mă, eram ca turbat. Spune-mi drept, locotenent, o fi oboseala, ce zici?

Egitto a învățat că e mai bine să se arate prudent când colonelul îi cere să fie sincer. Răspunde:

— Poate că ați încercat doar s-o protejați.

Ballesio face o mutră de parcă-i spusese o tâmpenie.

— Așa o fi. Cu atât mai bine. În ultimul timp, mi-e teamă să n-o iau razna, nu știu dacă mă-nțelegi. (Își întinde picioarele, apoi trage fără rușine de elasticul chiloților prin pantaloni.) Se tot aude despre câte unul care, de pe-o zi pe alta, se pomenește cu mințile futute. Nu crezi, locotenent, c-ar trebui să fac un control de-ăla, neurologic? O electroencefalogramă, ceva?

— Nu văd nici un motiv, domnule.

— Poate c-ai putea să-mi faci dumneata un control. Te uiți la pupile etc.

— Eu sunt ortoped, domnule colonel.

— Da' ceva, ceva tot te-or fi învățat ăia!

— Pot să vă dau numele unui coleg, dacă vreți.

Ballesio mormăie ceva. Are în jurul buzelor două cute adânci care-i fac un bot ca de pește. Când l-a cunoscut, nu era atât de căzut.

— Mă-mbolnăvești cu scrupulele dumitale, locotenent. Ți-am mai spus-o, nu? Probabil că de-aia ai și ajuns în halul ăsta. Mai relaxează-te din când în când, ia și dumneata lucrurile așa cum sunt. Sau găsește-ți o distracție. Te-ai gândit vreodată să faci copii?

— Cum ați spus?

— Copii, locotenent. Copii!

— Niciodată.

— Păi, nu știu ce-așteptați. Un copil ți-ar mai limpezi mințile de anumite gânduri. Eu te urmăresc, să știi. Stai mereu și rumegi. Ia uite cum stă compania aia, parc-ar fi porci!

Egitto urmărește privirea lui Ballesio, spre drapelul unității și dincolo de el, unde începe pajiștea. Un bărbat aflat în picioare în mijlocul mulțimii îi atrage atenția. Ține un copilaș pe umeri și își scoate pieptul în afară, stă drepți, într-o ciudată poziție marțială.

În fața unui lucru cunoscut, locotenentul e copleșit întotdeauna de-o teamă vagă, și Egitto se simte brusc neliniștit. Când bărbatul își duce pumnul la gură ca să tușească, îl recunoaște pe plutonierul René.

— Da' ăla de-acolo nu e…, spune întrerupându-se.

— Cine? Care? întreabă colonelul.

— Nimic. Mă scuzați.

Antonio René. În ultima zi, la aeroport, s-au despărțit cu o strângere de mână formală, și din clipa aia Egitto nu s-a mai gândit la el, în orice caz nu în mod special. Amintirile lui din misiune au mai degrabă un caracter colectiv.

Își pierde interesul pentru paradă și rămâne să-l spioneze de departe pe plutonier. Nu și-a croit destul loc prin mulțime ca să poată ajunge în primele rânduri și probabil că de unde se află nu vede mare lucru. De pe umerii lui, copilul arată înspre soldați și drapele, înspre bărbații cu instrumente muzicale, se ține de părul lui René ca de niște hățuri. Părul, asta era. Pe vremea când erau în vale, plutonierul era ras în cap, acum însă părul aproape că-i acoperă urechile, castaniu și ușor ondulat. René a fugit și el de propriul trecut, și-a schimbat și el chipul ca să devină un altul.

Ballesio spune ceva despre o tahicardie, pe care sigur n-o are. Egitto îi răspunde distrat:

— Treceți pe la mine după-amiază. Vă prescriu un anxiolitic.

— Un anxiolitic? Te-ai prostit de tot? Ăla te blegește!

Trei avioane de vânătoare fără rachete spintecă aerul la mică înălțime deasupra pieței și apoi se înalță brusc, lăsând dâre colorate pe cer. Se răsucesc pe spate încrucișându-și traiectoriile. Copilul din spinarea lui René e uluit. Sute de capete se întorc împreună cu al lui ca să privească în sus, toate mai puțin ale soldaților din formație, care continuă să privească încruntat ceva doar de ei văzut.

La încheierea ceremoniei, Egitto își face loc prin mulțime. Familiile zăbovesc în piață și trebuie să le ocolească. Celor care încearcă să-l oprească le acordă o strângere de mână grăbită. E cu privirea ațintită asupra plutonierului. O clipă i s-a părut că e gata

să se-ntoarcă și să plece, dar a rămas. Egitto se apropie de el și, când ajunge în fața lui, își scoate pălăria:

— René!

— Salut, domn' doctor!

Plutonierul lasă copilașul jos. O femeie se apropie și-l ia de mână. Egitto o salută înclinând capul, dar ea nu răspunde, strânge din buze și face un pas înapoi. René cotrobăie nervos prin buzunarul canadienei, scoate un pachet de țigări și aprinde una. Uite un lucru care nu s-a schimbat: fumează aceleași țigări albe și subțiri, țigări de damă.

— Ce mai faci, plutonier?

— Bine, răspunde grăbit René. (Apoi repetă, dar cu mai puțin elan.) Bine. Încerc să trag de mine.

— Foarte bine. Trebuie să mai și tragem de noi.

— Și dumneata?

Egitto zâmbește:

— Mă târâi și eu.

— Deci n-ai avut necazuri prea mari cu povestea aia.

O spune de parcă l-ar costa un efort imens. De parcă, la urma urmei, nu i-ar păsa prea mult.

— O măsură disciplinară. Patru luni de suspendare și niște audieri terminate în coadă de pește. Ele au fost adevărata pedeapsă. Știi cum se petrec lucrurile astea.

— Cu atât mai bine.

— Chiar așa, cu atât mai bine. Văd însă că tu te-ai hotărât s-o ștergi.

Ar fi putut s-o spună altfel, să folosească altă expresie: să faci altceva, să demisionezi. S-o ștergi înseamnă să te predai. Dar René nu pare totuși să facă prea mare caz.

— Lucrez la un restaurant. Aici, aproape, la Oderzo. Sunt șef de sală.

— Deci tot la comandă.

René suspină:

— La comandă. Corect.

— Și ceilalți băieți?

René mângâie cu piciorul un smoc de iarbă crescut între dalele pavajului.

— Pe ceilalți nu i-am mai văzut de mult.

Între timp, femeia i s-a agățat de braț, ca și cum ar vrea să-l ia de-acolo, să-l scape de uniforma lui Egitto și de amintirile lor comune. Îi aruncă locotenentului priviri piezișe și pline de reproș. René, în schimb, evită să-l privească, dar pentru o clipă fixează pana neagră de la pălărie care-i flutură în vânt, iar lui Egitto i se pare că surprinde în privirea lui un strop de nostalgie.

Un nor acoperă soarele și se întunecă brusc. Locotenentul și fostul plutonier rămân tăcuți. Au trăit împreună momentul cel mai important al vieții lor, în picioare, ca acum, dar în mijlocul deșertului și-al unor transportoare blindate strânse-n cerc. E cu putință să nu mai aibă chiar nimic să-și spună?

— Hai acasă, îi șoptește femeia la ureche lui René.

— Sigur că da. Nu vreau să vă reții. Succes, plutonier.

Copilașul întinde brațele spre René ca să fie luat pe umeri, bâzâie, dar René pare că nici nu-l vede.

— Poți să treci pe la restaurant, spune el. E un local bun. Destul de bun.

— Numai dacă-mi garantezi un tratament regesc.

— E un local bun, repetă René, absent.

— Vin neapărat, îl asigură Egitto.

Dar e limpede pentru amândoi că e doar una din nenumăratele promisiuni pe care nu le vor respecta niciodată.

Partea întâi
EXPERIENȚE TRĂITE ÎN DEȘERT

Trei promisiuni

La început au fost prelegerile. Ciclul de lecții pregătitoare ținute de căpitanul Masiero – treizeci și șase de ore de curs, în care soldații au primit o spoială de cunoștințe despre istoria Orientului Mijlociu și câteva informații tehnice despre complicațiile strategice ale conflictului, și-n care s-a vorbit, cu inevitabilele locuri comune, și despre întinderile nesfârșite cultivate cu marijuana în Afganistanul de vest –, dar mai ales relatările colegilor care fuseseră deja în teritoriu, iar acum ofereau sfaturi, cu o anumită aroganță, celor care se pregăteau să plece.

Cu capul aplecat, pe banca înclinată unde abia își încheiase a patra serie de abdomene, caporalul Ietri ascultă cu interes crescând conversația dintre doi veterani. Vorbesc despre o oarecare Marica din garnizoana bazei de la Herat. În cele din urmă, împins de curiozitate, intră și el în vorbă:

— Și chiar există toate fetele astea?

Colegii schimbă priviri pline de subînțeles, îl așteptau la cotitură.

— Câte vrei, bătrâne, spune unul. Și nu-s de-astea cu care ne-am obișnuit pe-aici.

— Nici vorbă, acolo li se fâlfâie.

— Sunt departe de casă și se plictisesc în așa hal, că sunt dispuse la orice.

— Orice, crede-mă.

— În nici una din taberele alea de vară de căcat nu se regulează ca-n misiune.

— Și mai sunt și americancele.

— Uuuh, americancele!

Apoi se apucă să povestească despre secretara unui colonel care și-a adus trei subofițeri în cort și i-a dat afară în zorii zilei, năuciți; nu, nu noi, unde n-ar da…, băieți din altă companie, dar în bază știau toți. Ochii lui Ietri trec de la unul la altul, în timp ce sângele i se urcă la cap, amețindu-l. Când iese din sala de gimnastică în aerul catifelat al serii de vară, are în minte un vălmășag de fantezii fără perdea.

După toate probabilitățile, chiar el a răspândit printre băieții din plutonul trei anumite zvonuri care, după un lung ocol, îi sunt iarăși șoptite la ureche și în care sfârșește prin a crede mai tare decât toți. Teama neîncrezătoare față de moarte se amestecă cu o febră a aventurii care pune stăpânire pe toți. Ietri își închipuie femeile pe care le va întâlni în Afganistan, zâmbetele malițioase de la apelul de dimineață, inflexiunea stranie cu care i se va pronunța numele.

Chiar și în timpul prelegerilor căpitanului Masiero, nu face decât să le dezbrace și să le îmbrace din nou, iar și iar.

— Caporal Ietri!

În mintea lui, toate se numesc Jennifer, habar n-are de unde i-a venit numele ăsta. Jennifer, oooh, Jennifer…

— Caporal Ietri!

— Ordonați!

— Fii bun și repetă ce-am spus.

— Sigur, domnule căpitan. Vorbeați… despre triburi… mi se pare.

— Vrei să spui despre etnii?

— Da, să trăiți.

— Și despre ce etnie vorbeam?

— Cred că despre… nu știu, să trăiți.

— Caporal, ieși imediat afară.

Adevărul de nerostit este că Ietri n-a fost niciodată cu o femeie, adică nu în modul pe care el însuși îl definește drept *complet*. Nimeni din pluton nu e la curent cu treaba asta, iar dacă s-ar descoperi ar fi o calamitate. O știe doar Cederna, i-a povestit-o

chiar el într-o seară la pub, când erau amândoi amețiți și puși pe confidențe.

— Complet? Adică vrei să spui că n-ai regulat niciodată?

— Nu țipa!

— Asta-i rău, bătrâne. Chiar foarte rău, fir-ar să fie.

— Știu.

— Câți ani ai?

— Douăzeci.

— Băga-mi-aș! Ți-ai futut cei mai frumoși ani. Acum ascultă la mine, e important. Instrumentul dintre picioare e ca un automat. Un 5-56, cu pat metalic și ochire laser. (Cederna apucă o armă invizibilă și-o îndreaptă către prietenul lui.) Dacă nu-i ungi țeava din când în când, până la urmă se blochează.

Ietri se uită la paharul cu bere. Bea o înghițitură prea mare, se îneacă. Blocat. E un tip blocat.

— Până și Mitrano reușește să și-o pună din când în când, spune Cederna.

— El dă bani.

— Poți să dai și tu.

Ietri scutură din cap. Nu-i convine să plătească o femeie.

— Să repetăm deci. (Cederna imită vocea căpitanului Masiero.) Nu-i greu deloc, caporal. Urmărește-mă cu atenție. Întâlnești o femeie care-ți place, îi cântărești țâțele și fundul; subsemnatul, de pildă, le preferă mari, dar sunt și perverși care preferă femeile uscate ca niște țâri; pe urmă te apropii de ea, îi îndrugi patru tâmpenii și la sfârșit o întrebi politicos dacă nu vrea să vă retrageți.

— Să ne retragem?

— Mă rog, poate nu chiar așa. Depinde de situație.

— Să știi că știu și eu cum se face. Numai că n-am găsit femeia potrivită.

Cederna lovește cu pumnul în masă. Tacâmurile saltă în farfuriile goale în care au fost cartofi prăjiți, trezind atenția celorlalte mese.

— Păi, tocmai asta-i poanta! Că nu există femeia potrivită. *Toate* sunt potrivite. Fiindcă *toate* au… (arată organul figurând un romb cu degetele). Oricum, după ce începi, ai să vezi ce ușor e.

Cuprins

Partea întâi
EXPERIENȚE TRĂITE ÎN DEȘERT
Trei promisiuni 17
Bula de siguranță 33
Praf 45
Provizii alimentare 57
Un suspin 75
Vânt puternic, vizibilitate redusă 85
Femei 102
Te uiți, te uiți și iar te uiți 120
Simboluri și surprize 131
Ultimele vești de la Salvatore Camporesi 146
Împușcături în noapte 152
Roiuri de fulgi albi 163
Roata morții 168

Partea a doua
VALEA TRANDAFIRILOR 189

Partea a treia
OAMENI 257
Viața nevinovată a nutriilor 259
Iarba crește întruna 273
Evoluția speciei 291
Alți munți 295